

חשון התשע"ג

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

הפרשנות המדרשית לבחירתו של אברהם

לפרשת לך-לך (על פי שיעורים של הרב יעקב מדן והרב אמנון בזק)

1. אנשי העיר בבקר והנה נתן מזבח הבעל והאשרה אשר עליו כְּפֶתֶה... ויאמרו איש אל רעהו מי עשה הדבר הזה, וידרשו ויבקשו ויאמרו גדעון בן יואש עשה הדבר הזה. ויאמרו אנשי העיר אל יואש הוצא את בנך וימת כי נתן את מזבח הבעל וכי כרת האשרה אשר עליו. ויאמר יואש לכל אשר עמדו עליו: האתם תריבון לבעל אם אתם תושיעון אותו?! אשר יריב לו יומת עד הבקר, אם אלהים הוא יִרְבֵּ לֹו כי נתן את מזבחו. ויקרא לו ביום ההוא יִרְבֵּעַל לאמר ירב בו הבעל כי נתן את מזבחו

4. שופטים ח', י

"וזבח וצלמנע בקרקר, ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל מחנה בני קדם, והנפלים מאה ועשרים אלף איש שלף חרב". שופטים ז', יב: 'כארבה לרוב... כחול שעל שפת הים לרוב'

5. שופטים ח', יח:

"ויאמר אל זבח ואל צלמנע - איפה האנשים אשר הרגתם בתבור? ויאמרו - כמוך כמוהם אחד כתאר בני המלך"

6. רש"י בשם הגמרא (נדרים לב ע"א),:

"שמונה עשר וגו' - רבותינו אמרו: אליעזר לבדו היה, והוא מנין גימטריה של שמו".

7. שופטים ז', ט-טו:

"ויהי בלילה ההוא, ויאמר אליו ה' - קום רד במחנה כי נתתו בידך: ואם ירא אתה לרדת - רד אתה ופֶרָה נערך אל המחנה¹: ושמעת מה ידברו, ואחר תחזקנה ידך וירדת במחנה. וירד הוא ופֶרָה נערו אל קצה החמשים

1 מילים אלו רומזות לחטא של גדעון, שלא ירד על המחנה לבדו, ולכן גם לא היה ראוי שהנס ייעשה על ידו לבדו.

1. בראשית י"ב, א-ד:

"ויאמר ה' אל אברם - לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך: ואעשך לגוי גדול, ואברכך, ואגדלה שמך, והיה ברכה: ואברכה מברכך ומקללך אאר, ונברכו בך כל משפחות האדמה: וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט, ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן".

2. בראשית רבה ל"ח, יג:

וימת הרן על פני תרח אביו - רבי חייא בר בריה דרב אדא דיפו: תרח עובד צלמים היה. פעם אחת יצא למקום מסויים, והושיב את אברהם מוכר תחתיו. היה בא בן-אדם ורוצה לקנות (פסל). אמר לו: בן כמה שנים אתה? היה אומר לו: בן חמישים או ששים. היה אומר לו: 'וי לו לאותו אדם שהוא בן ששים וצריך לעבוד לפסל בן יומו', והיה מתבייש (אותו אדם) והולך לו. פעם אחת באה אישה אחת והביאה בידה קערת סולת. אמרה לו: הא לך, הקרב לפני הפסילים. קם (אברהם), נטל פטיש בידו, שבר את כל הפסילים ונתן הפטיש ביד הגדול שביניהם. כיון שבא אביו, אמר לו: מי עשה להם כך? אמר לו: באה אישה אחת והביאה להם קערת סולת ואמרה לי להקריב לפניהם. הקרבתי לפניהם, זה אמר - אני אוכל ראשון, וזה אמר - אני אוכל ראשון. קם הגדול שביניהם, נטל פטיש ושברם. אמר לו: מה אתה משטה בי, האם יודעים הם? אמר לו: ולא ישמעו אזניך מה שפיך אומר!?

3. שופטים ו', כה-לב:

ויהי בלילה ההוא ויאמר לו ה' קח את פר השור אשר לאביך... והרסת את מזבח הבעל אשר לאביך ואת האשרה אשר עליו תכרת. ובנית מזבח לה' א-להיך על ראש המעוז הזה... ויקח גדעון עשרה אנשים מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו ה', ויהי כאשר ירא את בית אביו ואת אנשי העיר מעשות יומם - ויעש לילה. וישכימו

אשר במחנה... ויבא גדעון, והנה איש מספר לרעהו חלום, ויאמר - הנה חלום חלמתי והנה צליל לחם שערים מתהפך במחנה מדין, ויבא עד האהל ויכהו, ויפל, ויהפכהו למעלה, ונפל האהל: ויען רעהו ויאמר - אין זאת, בלתי אם חרב גדעון בן יואש איש ישראל. נתן האלהים בידו את מדין ואת כל המחנה: ויהי כשמע גדעון את מספר החלום ואת שברו, וישתחו, וישב אל מחנה ישראל ויאמר - קומו, כי נתן ה' בידכם את מחנה מדין".

8. רמב"ן בפירושו לבראשית י"ב, ב:

והנה זאת הפרשה לא ביארה כל העניין, כי מה טעם שיאמר לו הקב"ה עזוב ארצך ואיטיבה עמך טובה שלא הייתה כמוהו בעולם, מבלי שיקדים שהיה אברהם עובד א-לוהים או צדיק תמים...

אבל הטעם, מפני שעשו אנשי אור כשדים עמו רעות רבות על אמונתו בהקב"ה, והוא ברח מהם ללכת ארצה כנען ונתעכב בחרן, אמר לו לעזוב גם אלו ולעשות כאשר חשב מתחלה, שתהיה עבודתו לו וקריאת בני האדם לשם ה' בארץ הנבחרת, ושם יגדל שמו ויתברכו בו הגוים ההם, לא כאשר עשו עמו באור כשדים שהיו מבזין ומקללים אותו, ושמו אותו בבור או בכבשן האש. ואמר לו שיברך מברכיו ואם יחיד מקללו יואר, וזה טעם הפרשה.

9. שופטים ו', יא-יד:

ויבא מלאך ה'... וגדעון... ח'בט חטים בגת להניס מפני מדין. וירא אליו מלאך ה' ויאמר אליו ה' עמך גבור החיל. ויאמר אליו גדעון בי אדני ויש ה' עמנו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים העלנו ה', ועתה נטשנו ה' ויתננו בכף מדין. ויפן אליו ה' ויאמר: לך בכחך זה והושעת את ישראל מכף מדין, הלא שלחתך

10. בראשית רבה (פרשה לב ג):

אמר רבי יונתן: היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועעים, שאינו מספיק לקוש עליהם אחת עד שהוא שוברם. ובמי הוא בודק? בקנקנים יפים, שאפילו מקיש עליהם כמה פעמים אינם נשברים. כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים, שנאמר (תהילים י"א, ה) 'ה' צדיק יבחן'.